

Vergaderjaar 2016–2017

33 625

Hulp, handel en investeringen

Nr. 234

**BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 oktober 2016

Tijdens het AO bedrijfsleveninstrumentarium van 23 juni 2016 is met Uw Kamer gesproken over het Dutch Good Growth Fund (DGGF). Naar aanleiding hiervan stuurt het Kabinet u voorliggende brief. De brief beschrijft de voortgang van het DGGF sinds de mid-term review van eind 2015 (Kamerstuk 33 625, nr. 180). Specifiek is er aandacht voor de financiële stand van zaken, inclusief de verdeling van de middelen over de drie onderdelen van het DGGF.

Resultaten

Vanaf 1 juli 2014 konden ondernemers voorstellen indienen. Inmiddels zijn uit het DGGF 58 transacties gefinancierd¹. Zie onderstaande tabel voor de spreiding van deze transacties over de drie onderdelen van het DGGF. Dit is bijna een verdubbeling van het aantal transacties ten tijde van de mid-term review van oktober 2015 waarmee er ook een vrij constante groei van de portefeuille is ontstaan. Met deze 58 transacties zal DGGF circa 14.000 mensen aan een nieuwe baan helpen met goede arbeidsomstandigheden in een breed aantal lage- en middeninkomenslanden en sectoren. Daarnaast is er een pijplijn van enkele tientallen transacties in beoordeling.

¹ Alle transacties staan gepubliceerd op www.dggf.nl/bekendmakingen. Het betreft goedgekeurde transacties en voorgenomen transacties, waarvan voor een deel de reactietermijn nog loopt voor het eventueel indienen van zienswijzen door derden.

Tabel: DGGF transacties per oktober 2016

	Aantal transacties oktober 2016	Aantal transacties oktober 2015
Onderdeel 1		
Investeren door NL MKB	20	14
Onderdeel 2		
Investeren in lokaal MKB via intermediaire fondsen	18	10
Onderdeel 3		
Exporteren door NL MKB	20	8
Totaal	58	32

Rapport Algemene Rekenkamer

Na de mid-term review heeft de Algemene Rekenkamer in het kader van het Verantwoordingsonderzoek 2015 onderzoek gedaan naar het DGGF. De Algemene Rekenkamer heeft hierin vastgesteld dat het DGGF goed is opgezet en ingericht (AR Verantwoordingsonderzoek 2015). Het Kabinet ziet deze conclusie als een ondersteuning van de ingeslagen weg. De Rekenkamer stelt begrijpelijkerwijs vast dat het nog te vroeg is om te oordelen of het DGGF revoluerend is. De komende jaren zal dit uiteraard nauwgezet worden gemonitord door de uitvoerende organisaties en het ministerie.

Ontwikkelingen Nederlandse markt

De mogelijkheden voor Nederlandse MKB-ondernemers om financiering te krijgen bij commerciële banken voor hun investeringsplannen in opkomende markten worden steeds lastiger. Onderdeel 1 van het DGGF, uitgevoerd door de Rijkdienst voor Ondernemend Nederland, is, gezien de huidige 20 transacties, effectief in het ondersteunen van Nederlandse MKB-ers die hier tegenaan lopen. Het gaat bijvoorbeeld om een investering in een zuivelverwerkingsfabriek in Kenia, een frambozenkwekerij in Tanzania en de productie van huisparfums in Vietnam waardoor in totaal nu al duizenden nieuwe banen door onderdeel 1 van het DGGF worden gecreëerd. DGGF is het afgelopen jaar tevens in staat geweest om nieuwe financieringsproducten in de markt te zetten zoals MKB-financiering zonder onderpand (bijvoorbeeld aan sociale ondernemers) en het, via participatiefondsen, investeren in aandelenkapitaal van MKB-ondernemers die eigen vermogen nodig hebben. Ook zal het DGGF blijven reageren op marktontwikkelingen en de gesignaleerde behoeften van de ondernemers. Een voorbeeld hiervan is dat innovatieve ondernemingen maar ook start-ups die willen investeren in opkomende markten moeilijk toegang krijgen tot de standaard bancaire dienstverlening. Vanwege de grote ontwikkelingsimpact die met dergelijke investeringen bereikt kan worden, zal DGGF onderdeel 1 vanaf begin 2017 voor dit type transacties financiering gaan aanbieden.

Het exportonderdeel van het DGGF (onderdeel 3), uitgevoerd door Atradius DSB, voorziet ook in een behoefte bij Nederlandse exporteurs. Waar in het eerste jaar de vraag naar exportfinanciering en -verzekering onder het DGGF nog tegenviel is deze in het tweede jaar aanzienlijk toegenomen, getuige de groei van 8 naar de huidige 20 transacties. De extra activiteiten die, naar aanleiding van de resultaten van de mid-term review, zijn opgezet om DGGF beter bij ondernemers onder de aandacht te brengen hebben daarmee hun vruchten afgeworpen. Er blijkt vooral behoefte te bestaan aan financiering en verzekering van relatief kleine transacties van MKB-ers, zoals de export van ambulances, landbouwbenodigdheden en ziekenhuisapparatuur. Ook op het gebied van ontwikke-

lingsrelevante export worden oplossingen geboden op basis van input van ondernemers:

1. de mogelijkheid om werkkapitaal te gaan verstrekken, nodig om de voorfinanciering van transacties mogelijk te maken;
2. de mogelijkheid om te financieren in vreemde/lokale valuta, zodat de partij in het ontwikkelingsland geen risico loopt op de valutakoers;
3. de bovengrens voor wisselfinanciering is opgetrokken van EUR 2 miljoen naar EUR 5 miljoen per transactie om ook hier financiering te bieden in die gevallen dat banken het risico niet kunnen nemen.

Ontwikkelingen markten in lage- en middeninkomenslanden

Onderdeel 2 van het DGGF dat investeert in MKB-ers in lage- en middeninkomenslanden via intermediaire fondsen, uitgevoerd door PwC/Triple Jump, voorziet in een grote behoefte in de 68 DGGF-landen. De financieringsbehoefte van ondernemers in deze landen is onverminderd groot en commerciële banken bedienen deze MKB-ers onvoldoende. In de afgelopen twee jaar heeft DGGF zich als een belangrijke speler in de investeringsmarkt gepositioneerd door langlopend risicokapitaal te verschaffen, additioneel aan bestaande investeerders. Dit heeft geleid tot een groeiende portefeuille van momenteel 18 intermediaire fondsen die gezamenlijk ruim 1500 ondernemers in lage- en middeninkomenslanden financieren. Hieronder bevinden zich investeringen in agrarische bedrijven in Nigeria, MKB-ondernemingen in Jordanië, start-ups in financiële dienstverlening in Bangladesh en kleine leningen aan jonge ondernemers in Noordelijk en West Afrika. DGGF ziet veel mogelijkheden om het aantal investeringen verder op te schroeven op basis van de kansen die er in de markt liggen, ook in lastiger markten zoals fragiele staten en landen in Noordelijk Afrika.

Financieel verloop

Op basis van twee jaar DGGF ontstaat een goed beeld van de jaarlijkse vraag naar financiering en verzekering uit het DGGF en de mogelijkheden om te vernieuwen en nieuwe producten in de markt te zetten. In de eerste twee jaar waren de uitgaven van het DGGF respectievelijk EUR 82 miljoen (2014) en EUR 92 miljoen (2015). In 2016 verwachten we een uitgave van vergelijkbare omvang. Daarom stellen we de begrote EUR 119 miljoen voor dit jaar met ongeveer EUR 40 miljoen² neerwaarts bij. Dit komt doordat de initiële verwachting was dat vanuit onderdeel 3 (export) meer volume zou worden gerealiseerd. Dit bedrag blijft binnen het DGGF beschikbaar en schuift binnen het ODA-budget door naar latere jaren. Het meerjarige kasritme van het DGGF zal, zoals gebruikelijk, bij Voorjaarsnota 2017 hierop worden aangepast.

Toewijzing DGGF budget naar de drie onderdelen

EUR 625 miljoen was al verdeeld binnen de onderdelen van het DGGF. Van de nog niet-gecommitteerde middelen van EUR 75 miljoen wordt EUR 57,5 miljoen toegewezen aan onderdeel 2 om aan de vraag naar dit deel van het DGGF te voldoen. Om te kunnen blijven inspelen op vraag vanuit de Nederlandse ondernemers zal daarnaast EUR 17,5 miljoen van de nog niet-gecommitteerde middelen worden toebedeeld aan onderdeel 1. Ook het bedrag van de onderbesteding van ongeveer 40 miljoen in 2016 zal in latere jaren binnen de onderdelen gericht op het Nederlandse bedrijfsleven beschikbaar zijn.

² Het betreft een inschatting. Het uiteindelijke bedrag zal in december kunnen worden bepaald en middels de Decemberbrief aan de Kamer worden gemeld.

In totaal gaat hierdoor EUR 372,5 miljoen naar het Nederlandse bedrijfsleven (onderdeel 1: EUR 247,5 miljoen en onderdeel 3: EUR 125 miljoen) en EUR 327,5 miljoen naar het bedrijfsleven in lage- en middeninkomenslanden (onderdeel 2).

De middelen beschikbaar voor onderdeel 1 en 3 blijven budgetneutraal maar flexibel inzetbaar tussen beide onderdelen, om zo te kunnen reageren op ontwikkelingen in de inzet van Nederlandse ondernemers in de doellanden.

Concluderend stelt het Kabinet na ruim twee jaar DGGF vast dat het fonds voorziet in een duidelijke behoefte van ondernemers in Nederland en lage- en middeninkomenslanden en een goed en revolverend instrument is om inclusieve economische groei te bevorderen. Het DGGF biedt ondernemers kansen om te groeien en heeft nu al bijgedragen aan de creatie van 14.000 banen. De geïnvesteerde middelen vloeien bij succes terug en kunnen opnieuw worden ingezet om meer impact te genereren. Door niet stil te staan, maar het fonds waar nodig aan te passen aan de veranderende vraagontwikkeling wordt de effectiviteit van het fonds verder vergroot en kan maatwerkfinanciering worden geleverd.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen